Donderdag 16 December 1943

DAGBLAD

60ste Jaargang, No. 4082

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zon. ags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
f 1.50 per maand [Aruba f 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers f 0.10

Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Redactie Tel. 1858.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij, tel. 1550.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Gebiedsdeel Bonaire:
M. L. BOOI. Bredestraat, Kralendijk.

Churchill ernstig ziek.

In Berlijn lijdt een half millioen mensen aan „kelder influenza".

Geallieerde luchtmacht bombardeert Innsbruck in Oostenrijk.

Russen heroveren enkele plaatsen ten Westen van Kiev.

Grote aanval op het vasteland zeer nabij, zegt Eden.

CRITIEK OP HET BRITSE REGERINGSBELEID.

Het Britse Labour lid Aneurin Bevan zeide in het Lagerhuis bij het leveren van critiek op de Geallieerde strategie in de Italiaanse campagne: „De grootste crisis, die het Duitse Hoofdcommando doormaakte sedert de slag om Stalingrad is thans voorbij en de Duitsers kunnen eerste-klasse-troepen van het Italiaanse front naar Rusland overplaatsen." Terwijl hij de dapperheid der Britse en Noordamerikaanse troepen in de opmars naar Rome prees, deed Bevan zijn toehoorders lachen over de wijze, waarop hij het optreden van het Geallieerde Hoofdcommando voorstelde.

Bevan zeide voorts, dat Edens redevoering van Dinsdag een „meesterstuk van dubbelzinnigheid" was. „Nadat Churchill en Eden wereldreizen hebben gemaakt", zeide hij, „brengen zij slechts dubbelzinnige verklaringen mede terug, omdat wij niet de nodige militaire successen hebben om onze diplomatie te stutten." Afgezien van de overwinning in Noord-Afrika, zeide Bevan, dat de wijze, waarop de Britse Regering de militaire situatie behandelde de ene blunder na de andere was (Londen, (AP) 15.12).

VERKLARINGEN VAN EDEN.

Anthony Eden verklaarde bij de oorlogsdebatten in het Britse Lagerhuis, dat geen geheime overeenkomsten of verdragen gesloten werden te Caïro of Teheran en zeide, dat de Russische bondgenoten het grootste belang hechten aan het Noordamerikaans-Brits bombardement op Hitlers Europa. De Secretaris van Buitenlandse Zaken zeide, dat het lucht-offensief tegen Duitsland „inderdaad een zeer belangrijke plaats inneemt in onze plannen voor het komende jaar."

Eden liet sterk blijken, dat grote Geallieerde krijgsverrichtingen spoedig zullen worden ingezet. Hij zeide: „De militaire plannen, welke te Teheran vastgelegd werden, eisen al onze Geallieerde hulpbronnen in elk opzicht. Er blijft geen speelruimte over en al onze energieën zullen ervoor nodig zijn om tegemoet te komen aan de eisen, welke ons in de zeer naaste toekomst gesteld zullen worden."

Eden zeide voorts: „Wij hebben nooit gezegd, dat Badoglio in Italië zal blijven. Doch als er een wijziging komt, dan is het beter, dat deze komt wanneer wij er zeker van zijn, dat de nieuwe elementen werkelijk de meningen van het Italiaanse volk vertegenwoordigen. Ik betwijfel het of wij dat op dit ogenblik zouden kunnen doen.

Eden legde vooral nadruk op de voornaamste resultaten van de conferenties te Teheran en Caïro — vooral de conferentie van Teheran — waar Churchill en Roosevelt naar men gelooft Stalin gerust hebben gesteld door het uur voor de invasie van West-Europa vast te stellen. Hij zeide, dat in de komende maanden, de plannen, welke daar vastgesteld werden, zullen worden uitgevoerd (Londen, (AP) 15.12).

ACTIVITEITEN VAN GOEBBELS.

Goebbels heeft de propaganda-bonzen ontboden en hen medegedeeld: „Het kan niet betwist worden, dat zowel het front als het binnenland in de loop van dit jaar blootgesteld stonden aan uiterst harde beproevingen."

Vervolgens gaf hij nieuwe richtlijnen aan voor 1944 en zeide hij: „Terwijl de heldhaftige Duitse soldaten alle vijandelijke pogingen verijdelen om ons te vernietigen, toont ons huisfront hun waardig te zijn door zich schitterend te gedragen onder het bruut geweld van de steeds grotere lucht-terreur en het zenuw-offensief dat daarmede gepaard gaat".

Goebbels gaf een wijziging in de politiek van de nazie-propaganda te kennen, welke de laatste tijd nogal somber was, door thans een uitdagende houding aan te nemen. Hij sprak smalend over de „illusies van den vijand" in de hoop op een spoedige instorting van Duitsland.

„De vijandelijke communiqué's bewijzen, dat er geen andere uitweg voor hem is dan een beslissing te zoeken door een wanhopige poging om een tweede front in Europa te openen", aldus zeide Goebbels. „Maar het zal hem duur te staan komen in manschappen en over de uitslag valt niet te twijfelen als men maar ziet naar wat te Duinkerken en Dieppe gebeurde" (Londen, (AP) 15.12).

EEN WAARSCHUWING AAN DE BELGEN.

De Britse radio zeide tot de Belgen: „Houdt u gereed voor wanneer de Geallieerde legers arriveren". Alle Belgen kregen instructies om zich zoveel mogelijk op de hoogte te stellen van de toestand op het platteland, teneinde de Geallieerde voorhoedes de juiste inlichtingen te kunnen geven over de ligging van Duitse landmijnen. Ook zeide de radio, dat men geen geloof moet hechten aan geruchten, die door de Duitsers rondgestrooid worden (Londen, (AP) 15.12).

DE BEROERING IN BULGARIJE.

Een soldaat, die eens bekend stond als de Pilsoedski van Bulgarije — Kolonel Damiaan Veltsjev — wordt genoemd als de waarschijnlijke opvolger van Premier Dobri Bojilov in de berichten uit de Balkan, die via Stockholm te Londen ontvangen werden. Berichten uit Caïro spraken intussen over pogingen van Sofia om tot een vrede te geraken, welke evenwel door de Geallieerden zouden zijn genegeerd.

Veltsjev, die naar men zegt pro-Geallieerd is, was betrokken bij pogingen in 1923 en ook in 1934 om de Regering omver te werpen. Volgens de berichten hebben de oppositie-partijen Dinsdag geëist dat het regentschap — dat als sterk pro-Duits beschouwd wordt — zo spoedig mogelijk zal aftreden. De ontevredenheid in de gelederen van het leger zou gericht zijn tegen de Bojilov-regering en het regentschap.

Een deelneming van leger-officieren aan de pogingen om een regeringsverandering tot stand te brengen zou niets ongewoons zijn in Bulgarije waar staatsgrepen in de lijn liggen van de roerige politieke traditie.

In het Departement van Buitenlandse Zaken te Londen zeide men niets te weten over Bulgaarse vredesvoorstellen. Men legde er de nadruk op dat geen enkel voorstel, waarbij inbegrepen zou zijn het behoud van de gebieden welke de laatste jaren gestolen werden, enige schijn van kans op een ernstige overweging zou hebben. (Londen, (AP) 15.12).

JOEGOSLAVISCH COMMUNIQUÉ.

„In de Sandjak werden de hevige gevechten voortgezet. In het Oosten van Bosnië veroverden eenheden van de 16e Moslem-brigade Ikladanj en dwongen zij de Duitsers zich terug te trekken naar hun uitgangspunt. Op verschillende punten werden de spoorlijnen over afstanden van kilometers vernield. In Dalmatië sloegen de eenheden van het Nationale Bevrijdingsleger met behulp van de Geallieerde luchtmacht de Duitse troepen nabij Zara terug. De Duitsers leden er hevige verliezen aan soldaten en aan materiaal.

Dank zij der Geallieerde luchtmacht hebben de Duitsers het eiland Uljan tegenover Zara ontruimd. In vele andere sectoren zetten de Duitse en Quisling-troepen hun offensief voort tegen het bevrijde gebied, maar vooral stieten zij op sterke tegenstand van de eenheden van het Joegoslavische Nationale Bevrijdingsleger, welke op verschillende plaatsen belangrijke successen boekten" (Londen, (AP) 15.12).

WINTER-OFFENSIEF IN VOORBEREIDING.

De radio van Moskou zeide in een uitzending tot het Sovjet-leger: „Deze winter zal een Sovjet-offensief zijn op grotere schaal dan ooit te voren. De winter is de geschiktste tijd voor verrichtingen van het Sovjet-leger, zoals de twee laatste winters van de oorlog bewezen hebben. Het is de beste tijd voor flankeringsbewegingen, verrassende overvallen, omsingelingen en de vernietiging van den vijand" (Londen, (AP) 15.12).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

„Op 15 December vervolgden onze troepen ten Zuiden en Zuid-Oosten van Tsjerkassy hun succesrijk offensief. Zij veroverden in een bestorming de grote plaatsen Zmogailovka, Krasnaya-Sloboda, Leski, Taldyki, Khudyaki, Sagunovka, Topilovka, Mudrovka, Stepanki, Bolsjoi-Buzokov Netsjaevka, Mumantsky, Khudolaevka, Trusjevtsky, Subbotov, Tsjernerevka en het spoorwegstation van Belozeroye.

In de richting van Kirovograd overkomen onze troepen de tegenaanvallen van vijandelijk voetvolk en tanks en vervolgen zij hun offensieve gevechten waarbij zij hun stellingen verbeteren. Ten Zuiden van Malin verdreven onze troepen den vijand uit verschillende plaatsen.

In andere sectoren van het front heersten verkenningen: ook vonden er artillerie- en mortierenduels plaats. Op 14 December ontwrichtten of vernielden onze troepen aan alle fronten 108 Duitse tanks. 50 Vijandelijke vliegtuigen werden neergehaald in luchtgevechten en door het afweervuur." (Moskou, (AP) 15.12).

WINTER-OFFENSIEF BEGONNEN?

De „Corriere del Ticino" zeide in een bericht uit Berlijn, dat volgens de mening van Duitse militaire kringen de Russen begonnen zijn met hun verwacht groot winter-offensief in het gebied tussen Nevel en Leningrad. De activiteit zou er „wat het uur toenemen". (Zurich, (AP) 15.12).

CHURCHILL MET LONGONTSTEKING TE BED.

Downingstreet 10 maakte bekend, dat Churchill te bed ligt met een kou welke is overgegaan tot longontsteking. Het korte bulletin zeide, dat de toestand van Churchill „zo bevredigd is als verwacht kan worden". Dit is de eerste aanwijzing dat de Premier ziek is. Men zeide niet waar Churchill te bed ligt. De bekendmaking luidde: „De Premier is reeds enkele dagen te bed met een kou. Thans is een lichte ontsteking ontstaan in één linkerlong. ~~Zijn algemene toestand~~ is zo bevredigend als verwacht kan worden" (Londen, (AP) 16.12).

„KELDER INFLUENZA".

Het Zweedse blad „Aftontidningen" deelde mede, dat een half millioen personen in Berlijn lijdt aan de zogenaamde „kelder influenza", een ziekte van personen, die gedwongen zijn in vunzige sousterrains te wonen na uit hun woningen gebombardeerd te zijn (Stockholm, (AP) 15.12).

INFLUENZA DOODT 2000 IN BERLIJN.

De Britse radio zeide in een bericht uit Stockholm, dat de influenza gedurende de afgelopen week 2000 personen in Berlijn gedood heeft en dat het aantal doden als gevolg van de ziekte over geheel Duitsland toeneemt. (New York, (AP) 15.12).

OOK IN DE VERENIGDE STATEN

Meer dan een millioen personen in de Verenigde Staten lijden op het ogenblik in meer of mindere mate aan de ademhalingsorganen en dit aantal zal misschien nog toenemen. De autoriteiten van de Openbare Gezondheidsdienst zijn het er over eens, dat het koudere weer de verspreiding van de ziekte niet zal tegengaan. Het aantal personen dat niet in de fabrieken komt opdagen neemt toe en ook op de scholen zijn vele kinderen afwezig. Er zijn echter niet veel doden (New York, (AP) 15.12).

500 MILLIOEN VAN DE V.S. VOOR LENIGING EN HERSTEL.

Het Comité voor Buitenlandse Zaken van het Noordamerikaanse Huis van Afgevaardigden zal ongetwijfeld voorstellen aan het Congres om de financiële deelneming van de Verenigde Staten aan het grote program der Verenigde Landen voor de leniging en het herstel der verwoeste gebieden te bekrachtigen en goed te keuren. Deze conclusie werd genomen als gevolg van een enquête, welke door de Associated Press gehouden werd onder de leden van het Comité. Zowel onder de Republikeinen als onder de Democraten is de overheersende mening, dat de Verenigde Staten met hun deelgenoten in de oorlog moeten samenwerken om de slachtoffers der verdrukking te helpen. Leo Crowley, economisch administrateur, deelde mede, dat men het Congres waarschijnlijk zal vragen 500 millioen dollar bij te dragen als het financieel aandeel der Verenigde Staten ter ondersteuning van het werk der U.N.R.R.A. (de organisatie der Verenigde Landen voor de leniging en het herstel) tot Juli 1944 (Washington, (AP) 15.12).

Het nieuws van vandaag.

Het spijt ons vandaag met een slecht bericht deze rubriek te moeten beginnen. De Premier van Groot Britannië, Winston H. S. Churchill is ziek, nogal ernstig. Winston Churchill heeft longontsteking nadat hij eerst gewoon kou gevat had. Waar de Premier ziek ligt is niet bekend doch het bulletin werd te Downingstreet 10 uitgegeven. Men zal zich herinneren, dat Eden eergisteren in het Lagerhuis verklaarde den Premier gezond en wel — hoewel enigszins vermoeid — te Caïro te hebben achtergelaten. De ziekte moet dus de laatste dagen zijn opgekomen.

In Berlijn zal men hierom misschien leedvermaak hebben maar daar lijdt wel een half millioen mensen aan de zogenaamde „kelder influenza". Volgens een bericht uit Stockholm zouden er gedurende de laatste week 2000 mensen aan zijn gestorven.

Ook in de Verenigde Staten van Noord-Amerika heerst een influenza-epidemie, maar veel doden zijn er niet te betreuren.

Curaçao heeft gelukkig het influenza-offensief reeds doorstaan en de toestand is al weer zo goed dat wij Prinses Juliana zullen kunnen ontvangen. Want wij wachten natuurlijk nog steeds op het bezoek dat Zij beloofd had te zullen brengen.

Het Russisch offensief gaat op het ogenblik niet overweldigend maar toch bevredigend. Zowel in de sector van Tsjerkassy als meer naar het Zuiden in de Oekraine vordert het Rode leger. En ten Westen van Kiev kon het Russisch communiqué zelfs melden, dat de nazies uit verschillende plaatsen werden verdreven. De ontruiming van Radomysl gisteren scheen dus niet meer te zijn dan een verbetering van de positie.

De Duitsers verwachten tussen Nevel en Leningrad een groot Russisch winter-offensief om naar de Baltische Zee door te dringen. De activiteit zou er met het uur toenemen maar van Russische zijde zwijgt men nog hierover.

In Joegoslavië wisten de nazies de linies der Partijgenoten op verschillende plaatsen te doorbreken hoewel zij ernstige verliezen leden. Maar in Italië kwam het 8e leger alweer wat dichter bij Pescara. Sedert de slag om de rivier de Sangro begon zijn aan dit front meer dan 2000 Duitsers gevangen. De Geallieerde luchtmacht uit het Middellandse Zeegebied bombardeerde de verbindingen tussen Duitsland en Italië door de Brennerpas. Aan weerszijden van de pas werden Innsbruck en Bolzano getroffen. Trente kreeg ook zijn deel.

Santo Domingo gaat ons weer leveren, zegt Jan van Boven na zijn terugkeer.

„Navira Dominicana" heeft weer zes schoeners.

Dominicaans fruit, groenten, koeien gaan ons voeden.

„Ik heb een uitvoervergunning voor 700 koeien weten te krijgen", verklaarde Drs. Jan Hubert van Boven, Hoofd van het Bureau van Sociale en Economische Zaken in een vraaggesprek, dat een Amigoe-man met Curaçao's voedselvorst had na zijn terugkeer uit Ciudad Trujillo gistermiddag. De Heer Van Boven heeft een uitnemende reis gehad en ook zijn gezel, de Heer Jan W. M. Diemont, was opgetogen over het bezoek aan de met ons koninkrijk geallieerde Republiek Santo Domingo. „En prachtland", verklaarden de reizigers, die juist twee weken in Santo Domingo hebben gereisd en gezworven langs boulevards en in gebieden waar nog geen wegen zijn en waar ezels hun enige vervoermiddel vormden. Het verkeer buiten de hoofdstad is niet bijster goed. Toen de reizigers naar Sanchez gingen, konden ze met de auto naar Santiago komen, maar daarna moesten ze gebruik maken van een smal-spoortje, dat maximaal 20 Km. per uur haalt! Feitelijk dient dit spoortje — een gouvernementsonderneming — voor goederenvervoer, maar elke trein voert twee wagentjes mede, waar men op het onderstel van een goederenwagentje het bovenstel van een klein soort autobus heeft gebouwd. Dat zijn de personenwagentjes. Elk wagentje kan 6 man bevatten.

Dit was evenwel nog een luxe vervoer, vergeleken bij wat volgde, want de Dominicaanse koeien, die de Curaçaose eilanden moeten voeden, graasden nog verder op in Samaná. Van Sanchez moest men met een motorbootje langs de kust verder om er te komen. „Maar prachtig is het land, rijk de natuur", aldus de Heer Van Boven in zijn interview.

De Heer Van Boven vertelde, dat er in Santo Domingo een uitvoerverbod bestond en dat het hem gelukt is dit in zoverre te doen opheffen, dat belangrijke quota naar Curaçao verscheept zullen kunnen worden. **Gemakkelijk is dit niet gegaan, doch Drs. van Boven heeft succes gehad en ons voedselbureau kan nu terstond aanvangen met de uitwerking van het schema, dat door den voedselvorst in Santo Domingo is opgezet.**

— Wat levert Santo Domingo zo al?

„Veel, het is een rijk land en de sympathie voor de Curaçaose eilanden is groot. Men spreekt erover, men kent ze. Santo Domingo levert Cacao, Koffie, Rijst, Maïs, Groenten, Fruit en natuurlijk slachtvee, waar ik het zojuist al over had."

— Kom dat allemaal naar hier?

„Niet alles, want Cacao e.d. kunnen wij langs andere wegen ook krijgen, maar van de Dominicaanse overvloed aan Fruit komt er thans iets naar hier. Sinaasappels kosten in Santo Domingo twee voor één cent. Verder krijgen wij hier Rijst, Maïs en Groenten. Er is heb natuurlijk ook over de prijzenregeling moeten spreken, en heb thans alle gegevens klaar om verwerkt te worden."

— De moeilijkheid zal het vervoer wel blijven, want immers indertijd zijn immers de beide schoeners van de Dominicaanse republiek in de grond geboord door onzen vijand, Mijnheer van Boven?

„Ja, inderdaad, het vervoervraagstuk was een van de nijpendste problemen, die ik onder ogen kreeg. Toch was er een zeer gunstige omstandigheid. Santo Domingo is een energieke republiek. De export moest gestaakt worden, toen die twee schoeners getorpedeerd waren, maar **op het ogenblik beschikt Santo Domingo al weer over 6 grote 200-tons motorschoeners.** Dat is een van de mooie gevolgen van de leen- en pachtovereenkomst: onze bondgenoten, de Noordamerikanen, hebben die geleverd, en ik kan u zeggen, dat de „Navira Dominicana" ernaar hunkert de uitvoer weer te beginnen. Ik heb het verschepingsvraagstuk onder de loupe genomen en besproken en u behoeft niet te vrezen, dat wanneer de handel hier gaat bestellen, de goederen niet zouden overkomen — onvoorziene omstandigheden natuurlijk daargelaten."

— Wat is nu de bedoeling? Moet men bij u bestellen of rechtstreeks in Santo Domingo.

„Ik ga thans terstond in overleg treden met de plaatselijke handel. Ik heb hier de nodige gegevens, prijzen, mogelijkheden, namen e.d. en langs de gewone wegen komen die in handen van de plaatselijke handel."

— Met andere woorden, uw reis is nogal geslaagd.

„Absoluut. De reis is beslist geslaagd. A propos, u weet, dat er hier ook een plaatselijk comité bestaat ter viering van het eeuwfeest van de Dominicaanse Onafhankelijkheid volgend jaar."

— Natuurlijk, u bent immers zelf erelid van het plaatselijke vieringscomité.

„Ja, en ik kan u vertellen, dat men thans al doende is zich danig voor te bereiden. Ciudad Trujillo is een mooie stad maar men is bezig de stad nog mooier te verfraaien. Overal worden nieuwe statige gebouwen opgetrokken, overal is men bezig wegen en straten aan te leggen. Een schitterende boulevard is geprojecteerd en voor de vele gasten, die men verwacht, is een luxe hotel in voorbereiding. Alle bewoners van de geprojecteerde boulevard hebben aanzegging gekregen hun façades op korte termijn te verfraaien. Zoals u weet, komen vertegenwoordigers van alle Amerikaanse landen straks naar Santo Domingo en hoewel klein is de positie van deze republiek toch belangrijk. De bevolking is weliswaar armer dan hier, maar de regering der republiek is vol jeugdig élan en naar wat ik gezien heb van de voorbereidingen, geloof ik, dat de viering zelve enorm zal worden".

— Hoe is het leven er? Duur? Goedkoop?

„Moeilijke vraag" merkt de econoom op die weet dat duur en goedkoop relatieve begrippen zijn, „in de stad is het leven nogal duur zeker even duur als hier. Buiten is het veel goedkoper. Maar uiteraard krijgt men veel meer verse groenten, vruchten e.d."

Een „club van de 11" is er niet in Ciudad Trujillo, de Heer Van Boven begint te vertellen, hoe zijn maag had moeten wennen aan de olie, waarmede alles bereid wordt. „Zelfs mijn kippetjes werden in olie gebraden", klinkt het weinig geanimeerd: „thuis is het beter."

De Amigoe-man onderschrijft deze laatste verklaring van Curaçao's voedselvorst.

LUDWIG VON HABSBURG IN LISSABON.

Berichten uit Boedapest delen mede, dat Aartshertog Ludwig von Habsburg per vliegtuig in Lissabon is aangekomen — klaarblijkelijk op een missie. Men zegt, dat hij met Britse autoriteiten te Lissabon confereerde. De reis valt samen met een hernieuwde activiteit der koningsgezinde kringen in Hongarije (Stockholm, (AP) 15.12).

BEKNOTTING VAN HET ONDERWIJS DOOR DE AS—IV.

Duitschland, Italië, Hongarije en Bulgarije verwoesten het Joegoslavisch onderwijs.

Serben en Joden zijn van onderwijs uitgesloten

Gruwelijke woorden op studenten.

HONGAARSE WREEDHEID TEGEN DE SERBEN.

JOEGOSLAVIË.

Onmiddellijk na de verbrokkeling van Joegoslavië hebben Duitsland en zijn satellieten alle pogingen in het werk gesteld om hun territoriale buit op een zelfde ontwikkelings- en „kultur"-peil te brengen als de nationaal-socialistische en fascistische staten zelf. Dit geschiedde overeenkomstig de wensen van Duitse „deskundigen" en de eng-nationalistische bedoelingen van de desbetreffende aasgieren.

In Joegoslavië, dat — volgens de statistieken van 1937 een bevolking heeft van 16 millioen zielen, — zijn er vijf Universiteiten, waar 18.000 studenten zijn ingeschreven, zeven hogere Ambachtsscholen, die in rang aan Universiteiten gelijk staan, bijna 200 middelbare scholen met in totaal ruim 150.000 leerlingen en ongeveer 9000 lagere scholen, waar meer dan 1½ millioen leerlingen onderwijs genieten. Bovendien waren er nog honderden gespecialiseerde vakscholen en speciale handelsscholen, instellingen voor industrie, landbouw enz. De lagere scholen hadden tot taak „de jeugd op te voeden in een geest van nationale eenheid en verdraagzaamheid te aanzien van ieders godsdienst en hen te maken tot loyale en actieve burgers van staat en gemeenschap".

Zodra Joegoslavië bezet was en 's lands grondgebied uiteen was gerukt, werd een nieuw stelsel ontworpen om de eenheid van Joegoslavië te vernietigen. Tengevolge van de oorlog, de guerrilla-strijd en de vervolgingen moesten vele scholen gesloten worden aangezien leraren dienst moesten nemen in het leger, en ook omdat zovele leden van het onderwijzend personeel het slachtoffer werden van vervolgingen of in koelen bloede waren vermoord. Het ergste getroffen zijn de jeugd en de scholen in Serbië, Bosnië, Herzegowina en Slovenië.

De Duitsers, Italianen en Bulgaren gingen er onmiddellijk toe over het aantal scholen tot een minimum te beperken, door alle leraren te verwijderen. Dit laatste geschiedde door ze te vermoorden of in concentratiekampen gevangen te zetten. Van den beginne af aan werd de Duitse minderheid in de gelegenheid gesteld het meest te profiteren van het onderwijs teneinde haar ten volle te verduitsen. In dit verband is het belangwekkend op te merken, dat het aantal Duitse scholen in aanmerkelijk grotere mate dan strict noodzakelijk was, is toegenomen. Afgezien van de reeds bestaande Duitse scholen werden nog middelbare scholen opgericht in Osijek, Ruma, Zemun, Virovitica, Djakovo, Indjija en elders. Volgens een overeenkomst, die Pavelic heeft gesloten met zijn Duitse meesters zal Duits de tweede officiële taal worden in de „Onafhankelijke Croatische Staat"; in ieder dorp waar meer dan 10 Duitse kinderen wonen, moet een Duitse school worden geopend. Krachtens deze overeenkomst kunnen tevens Rijksduitsers worden aangesteld als leraren op aanbeveling van den eersten den besten „leider" van een Duitse minderheid.

Overeenkomstig het voorbeeld van zijn meesters hebben Pavelic en zijn bende alle pogingen in het werk gesteld om de gehele jeugd te nazificeren, van de leerlingen der lagere school tot de studenten van de Universiteit. Serben en Joden zijn van onderwijs uitgesloten, terwijl zij „die zich hebben onderscheiden bij de oprichting van de Onafhankelijke Croatische Staat" begunstigd worden. Van nog meer betekenis is het feit, dat Pavelic persoonlijk over het recht beschikt den rector en de respectieve presidenten der faculteiten van de Universiteit van Zagreb te benoemen. „De organisatie der Ustasji-jeugd", opgericht in October 1941, gaat trouwens uit van een opleiding en een onderwijs in Naziegeest. Serbische scholen in Bosnië en Herzegowina zijn òf gesloten óf zij moeten hun werkzaamheden voortzetten met heel weinig onderwijzers, omdat „de onderwijzers en leraren, die door Beograd waren aangesteld om politieke redenen gedwongen zijn hun ambt te verlaten." Dit wijst er duidelijk op, dat vele vaderlandslievende onderwijs-mannen hetzij door de Ustasji zijn vermoord, hetzij in concentratie-kampen zijn opgesloten, of uit het land zijn verbannen. Het gevolg is, dat alleen de Ustasji-jeugd en de minderheid der Moslems in de zg. Onafhankelijke Croatische Staat het volle recht op onderwijs kunnen doen gelden.

Na de afscheiding van Slovenië in een Duitse en Italiaanse invloedssfeer en na de massa-deportaties uit gehele districten, hebben de Duitsers alle Sloveense scholen in Zuid-Styrië afgeschaft, terwijl de Italianen alle studenten-organisaties — waaronder de Sokol — hebben ontbonden. Het gevolg is, dat het Duits en Italiaans in de practijk de officiële talen zijn geworden.

Volgens de laatste berichten zouden er van de 4.421 leraren 360 zijn gedeporteerd naar Serbië, 800 zijn aan het schrikbewind der Nazies ontvlucht, terwijl van de overigen al degenen, die zich tegen de Duitse en Italiaanse overheersing verzetten, thans in concentratie-kampen zuchten. Door de nieuwe grens tussen Duitsland en Italië kunnen de Sloveense studenten niet langer Ljubljana bereiken, dat nu door de Italianen is geannexeerd. Een groot aantal Sloveense studenten is ter dood gebracht en er hebben zich gevallen voorgedaan, dat zelfs jonge jongens en meisjes naar een onbekende bestemming zijn gedeporteerd. Volgens één bron zouden ruim 10.000 van deze kinderen naar Duitsland zijn gezonden.

De woede der Duitsers is echter in het bizonder gericht tegen de Serbische jeugd, die volgens de „Frankfurter Zeitung" „nog steeds leeft in het legendarische verleden". De rampzalige toestand van het onderwijs in Serbië is te wijten aan het feit, dat een aanzienlijk aantal leraren en professoren zich hebben aangesloten bij Generaal Mihailovitsj of krijgsgevangenen zijn. Honderden zijn er gedood.

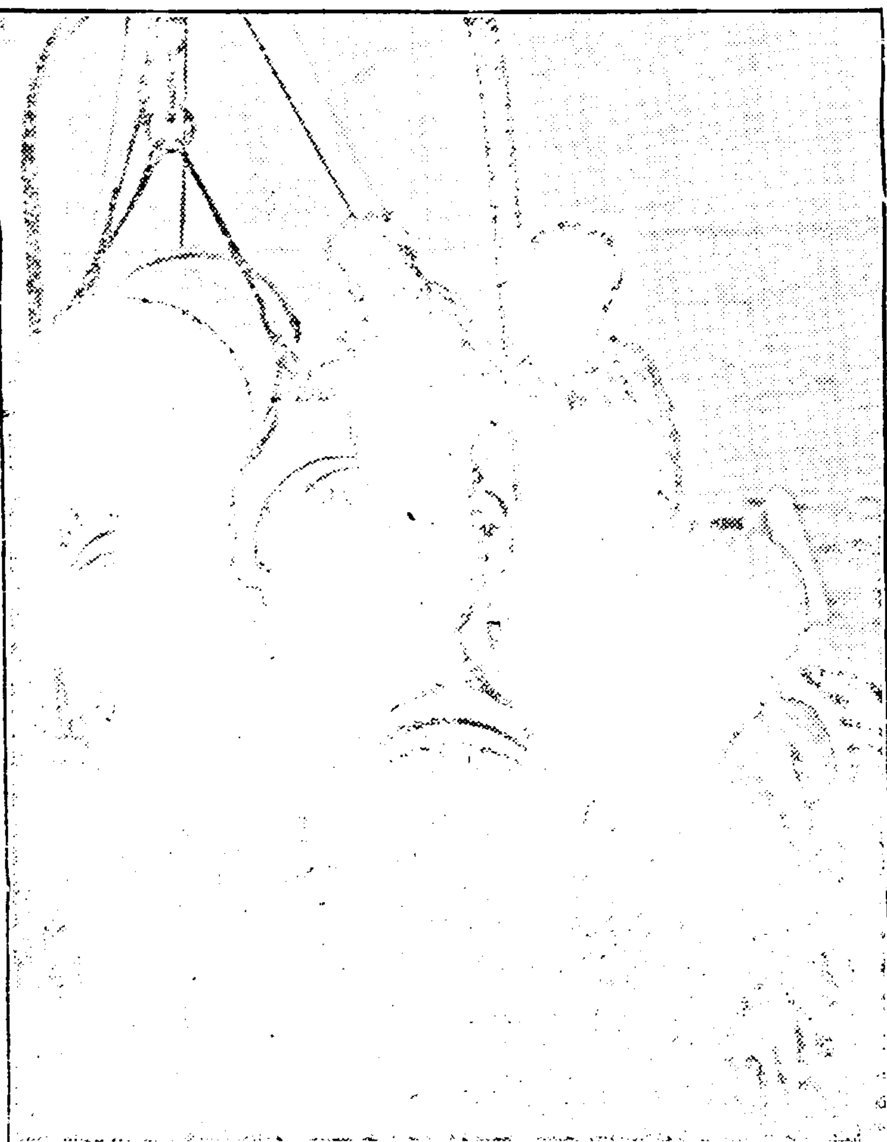
Volgens de welbekende Duitse opvattingen trokken de nazies voornamelijk van leer tegen die jongeren, die zich voorstanders hadden getoond van de sammezwaai op 27 Maart 1941 — toen Joegoslavië weigerde het pact met de As-mogendheden te ondertekenen. Volgens de eerste berichten zijn in 1941 meer dan 500 studenten — onder wie een aantal vrouwelijke studenten — om het leven gebracht, omdat zij zich schuldig zouden hebben gemaakt aan samenzweringen, daden van sabotage en hulp zouden hebben verleend aan de Tsjetniks.

In Caçak zijn December 1941 twee leraressen (een ervan Vera Djordevitsj geheten) doodgeschoten. Een van de wreedste gruwelen, waaraan de Duitsers zich te buiten zijn gegaan, was de moord op de jongens, meisjes en leraren van de middelbare scholen in Kragujevatsj in October 1941. Deze slachtoffers werden tegen een muur gezet en met mitrailleurvuur afgemaakt. De Duitsers hebben getracht dergelijke gruwelen te rechtvaardigen door de bewering, dat „Serbische studenten de leiders van de destructieve elementen waren en nog steeds zijn", om met het „Wiener Tageblatt" van 7 December 1941 te spreken.

Bij hun verdere pogingen om deze „destructieve elementen" uit te roeien hebben de Duitsers de Universiteit van Beograd verboden haar eigen hoogleraren te benoemen. Volgens een nieuwe wet moeten zowel professoren als studenten voldoen aan bepaalde „sociale en ethische qualificaties". Vele professoren zijn gearresteerd, o.a. professor T. Djordevitsj, A. Belitsj en anderen. De studenten worden vaak beschuldigd „communistisch gezind", te zijn en worden dan gearresteerd of gedood. Een groot aantal scholen in de provincie is in het geheel niet meer open. De Hongaren hebben in de districten van Backa een groot aantal Serbische leraren en studenten om het leven gebracht. Velen hunner zijn verleden jaar in Pantsjevo opgehangen, tegelijk met andere „rebellen". Novi Sad, het culturele centrum van de Serben in het district van Vojvodina is nu het middelpunt geworden, waar de Serbische jeugd „verhongaarst" wordt. De wreedheid der Hongaren is ook door Kardinaal Hinsley beschreven in een rede die hij in December 1941 heeft gehouden: „De Hongaren streven er naar iedere vorm van Joegoslavische cultuur uit te roeien — op de scholen, in de burgermaatschappij en in het kerkelijk leven".

Volgens een officiële verklaring van de Joegoslavische Regering in Mei 1942 zijn „te Horgos alle Serben vermoord, terwijl de gebouwen van de Engelse club in brand zijn gestoken. In Subotica zijn tal van studenten en schoolkinderen na een klopjacht gearresteerd en voor het Gymnasium dood geschoten...... In Novi Sad is een gehele straat, de Teremiska Ulica vernietigd, terwijl de overlevende bewoners — waaronder schoolkinderen — n de hoek van deze straat zijn doodgeschoten. In de Tise en de Donau dreven de verminkte lijken......"

Sedert de Bulgaren Zuid-Serbië hebben bezet, zijn alle Serbische leraren gedwongen het land te verlaten, of zij zijn — in hun poging het vege lijf te redden — naar Midden-Serbië ontvlucht. Het Bulgaars is de enige taal, die gesproken mag worden en schoolkinderen moeten met Bulgaarse boeken werken. Evenals in de laatste oorlog doen de Bulgaren hun uiterste best de bevolking te doen voelen, dat de overweldigers ook de volkomen heersers zijn. Biezonderheden omtrent het vermoorden van schoolkinderen en studenten zijn nog niet beschikbaar, maar volgens bepaalde berichten zijn een groot aantal leraren van middelbare scholen en professoren van de Universiteit van Skoplje gearresteerd of in concentratiekampen geworpen.

Aan boord van de Helleense torpedojager „Kanaris". Het klaar maken van dieptebommen.

„Geeft ze, daar zullen ze veilig zijn voor de bombardementen."

NEDERLAND

OOK IN INDIË WERKT EEN QUISLING.

Naar thans bekend wordt is Soekarno, de Indische Quisling, enige weken geleden naar Tokio geweest. Soekarno, de vooraanstaande heuler met de Japanners in Nederlands Indië, is tevens voorzitter van de door de Japanners gestichte „Centrale Raad" op Java. Een andere belangrijke aangelegenheid is de benoeming van twee Indiërs tot Gouverneurs van Provincies op Java.

Soekarno kwam op 13 November te Tokio aan. Hij werd vergezeld door 2 andere leden van Java's Centrale Raad. Dr. Mohamed Hatta en Kibagoes Hadikoesoem en bovendien door 2 leden van de Japanse militaire administratie op Java.

Radio-Tokio maakt natuurlijk propaganda met dit bezoek en bazuinde rond, dat het een tweeledig doel had: „Ten eerste om dank te betuigen voor de historische deelneming aan politieke Indische zaken door ons Keizerrijk, nadat de onderdrukking van Nederland was geëindigd en ten tweede om van gedachten te wisselen. Na in contact te zijn gekomen met het Japanse volk en ernstige bedoelingen en om onze grote leiders en hen, die leiding wachten te geven aan het volk van Indië te ontmoeten."

De Japanners beogen niet dit bezoek den drie Indischen Quislings aanzien te verschaffen in de ogen van Java's bevolking.

De lieden, die tot Gouverneurs van West en Midden-Java zijn benoemd, zijn Soetardja Karto Hadi-Koesoemo en Raden Mas Toemengoeng (?)

Inmiddels is de beweging „Poetera" geleid door Quislings en ten doel hebbende met de Japanners samen te werken, tot stand gekomen. In hoeverre deze beweging aanhang heeft, valt naar waarheid niet te verklaren, daar alle berichten daarover uit Japanse bron komen. „Poetera" heeft vrouwen en jeugdafdelingen.

WAT DE JAPS IN INDIË DOEN.

Verder werden de volgende dingen bekend:

In de streek rondom Bandjermassin worden hevige pogingen gedaan de landbouwproductie op te voeren. Er worden daar grote hervormingen in de eigendom van het land doorgevoerd: verkaveling in tal van kleine percelen.

Op Java moet de rijstproductie worden vergroot. Daarvoor is een jeugdarbeidsdienst door de Japanners in het leven geroepen.

De Japanners voeren strijden tegen de inflatie door op allerlei wijze het sparen aan te moedigen; onder hun auspiciën worden spaarvereniging gesticht.

Wat het onderwijs betreft: dit wordt verjapanst op alle denkbare manier. **De Technische Hogeschool te Bandoeng, die nu nog gesloten is, zal in April worden heropend als een volledig Japanse Universiteit.**

BRITS-NEDERLANDSE SAMENWERKING.

Minister Anthony Eden heeft Woensdag in het Lagerhuis gezegd, dat de Britse en de Nederlandse Regeringen ten aanzien van de buitenlandse politiek in nauwe verbinding met elkander staan, hij hoopte spoedig een onderhoud te zullen hebben met de Nederlandse Ministers Eelco N. van Kleffens en Jonkheer Michiels van Verduynen.

MEDICIJNEN VOOR NEDERLAND GEREED.

De Heer R. A. Schotman, secretaris van het Netherlands War Relieve Center te New York, heeft bekend gemaakt, dat voor $ 170.000 medicijnen gereed liggen om naar Nederland te worden verscheept en daar verspreid te worden door middel van het Internationale Rode Kruis. In de naaste toekomst zal bovendien voor ongeveer $ 80.000 aan vitamine naar Nederland worden verscheept.

„WIJ NEDERLANDERS".

Maarschalk Smuts zeide Woensdag op een persconferentie te Pretoria, dat hij te Caïro aan President Roosevelt heeft gezegd: „Wij Nederlanders kunnen het altijd best met elkander vinden."

K.N.S.M./K.L.M.-AGENT WORDT VICE-CONSUL.

Manuel Chaffardet, agent van de K.N.S.M. en K.L.M. te Barcelona in Venezuela, is benoemd tot Vice-Consul aldaar.

VOORSCHRIFTEN OMTRENT HET BEHEER DER DISTRICTEN IN SURINAME.

Door den Gouverneur werden ontwerpen ter goedkeuring aan de Staten aangeboden omtrent voorschriften van het beheer der districten. Ten aanzien van die betreffende het stadsdistrict lezen wij in de Memorie van Toelichting, dat het wenselijk gebleken is om zoveel mogelijk de huishouding van dit district afzonderlijk te doen voeren, dat op den duur zal kunnen leiden tot de instelling van een stadsgemeente.

In afwachting er ter voorbereiding daarvan ligt het in de bedoeling reeds met ingang van 1 Januari as. de meeste credieten op de landsbegroting, welke bestemd zijn voor de uitgaven in de stad, afzonderlijk te doen beheren en wel door een Commissie voor Stadsbeheer, waarvan de Districts-Commissaris voorzitter zal zijn.

Een en ander op de voet van artikel 10 van de Comptabiliteitsresolutie. Het ligt in het voornemen van den Gouverneur voorshands de leden dier commissie zelf te benoemen. Hij heeft echter in overweging op welke wijze later aan de bevolking meer rechtstreekse invloed op de aanwijzing der leden kan worden toegekend. De onderwerpen waarover de huishouding zich zal uitstrekken, zullen bij besluit worden vastgesteld. De Staten is een termijn gesteld lopende tot 20 December as., om zich te beraden.

AANHOUDING VERZOCHT.

De Scheveningse radio verzoekt de aanhouding van 2 onbekende mannen, die Maandag te Beek in Limburg het huis van een Duitser zijn binnengedrongen, de huisvrouw met een revolver bedreigde, de telefoondraden doorsneden en zich met het radio-toestel uit de voeten maakten.

DREIGEMENT.

De Burgemeester van Dordrecht heeft bekend gemaakt, dat in het verzet alle mensen uit hun huizen gezet zullen worden, die de verduisteringsbepalingen overtreden.

ONTRUIMINGSCOMMISSARIS.

De Burgemeester van Leiden heeft een wethouder benoemd als ontruimingscommissaris. Dit kan op twee wijze worden uitgelegd: of vele inwoners zullen de stad moeten verlaten of geëvacueerden uit andere steden zullen in Leiden onderdak moeten vinden.

BOMBARDEMENTEN.

Woensdag hebben Geallieerde zware bommenwerpers een aanval op de stad Koepang op Timor en op Kai Mana en Babo in Nieuw Guinea, evenals op Toeral en Doela in de Kai-eilanden gedaan. Overal werden hevige branden waargenomen.

VAN WAASDIJK OVERLEDEN.

Te Rotterdam is overleden de bekende schrijver van Novellen en tooneelstukken Albert van Waasdijk.

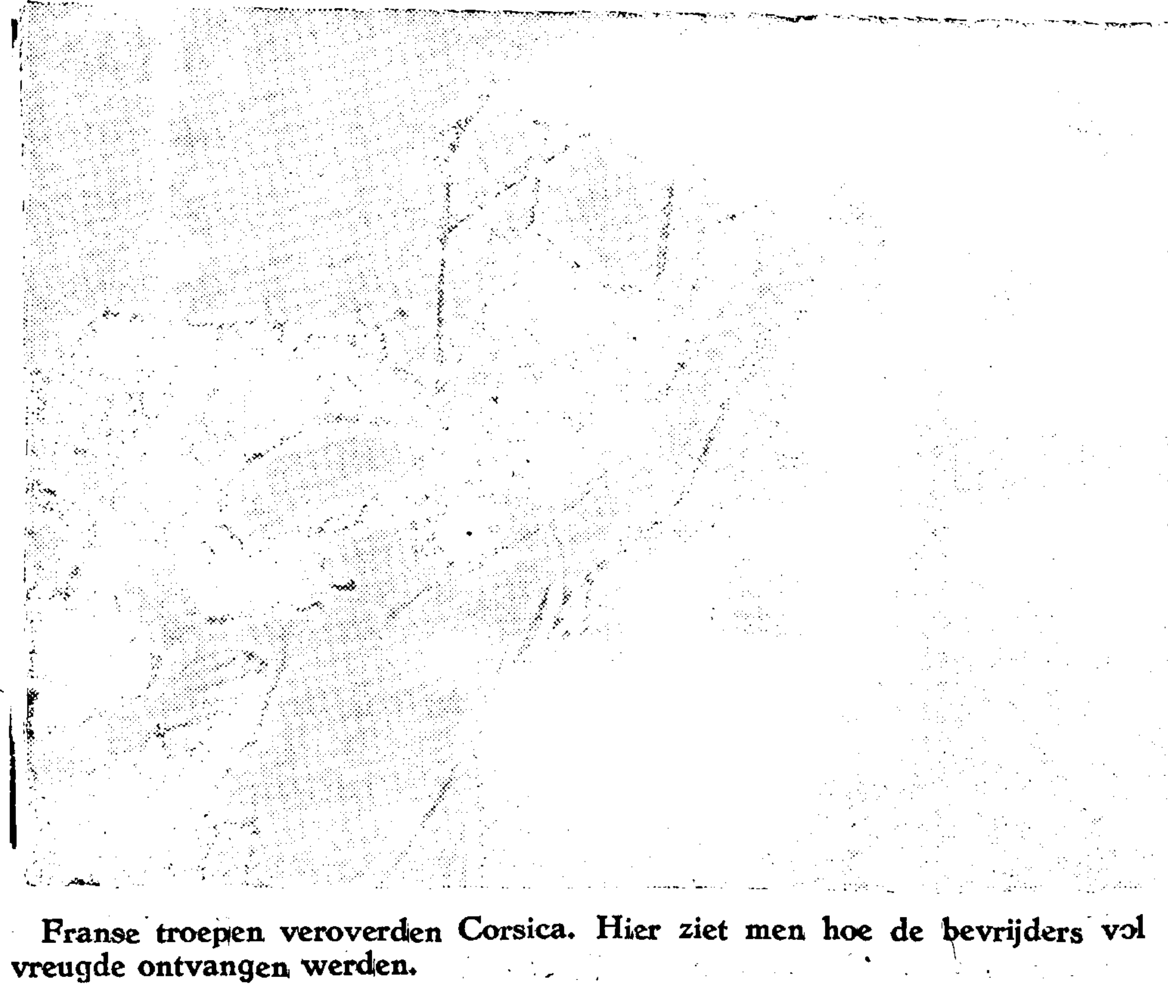
MENSENHANDEL.

De Duitsers zijn van plan een groot aantal bewoners van Wenen naar Nederland en andere bezette gebieden over te brengen, aldus meldt de „Völkischer Beobachter".

VORM VAN SABOTAGE.

Het sluikblad „Je Maintiendrai" doet een oproep aan de reizigers van trammen, bussen en treinen om het toezicht door de Groene Politie zoveel mogelijk op te houden door telkens zo lang mogelijk naar eenzelvigheidsbewijzen en andere papieren te zoeken. Het blad schrijft, iedere minuut op deze wijze door de Duitsers verloren, kan een gelegenheid bieden aan vaderlanders tot ontsnapping.

Herinnerd wordt aan de redevoering van de Koningin speciaal voor Suriname en Curaçao bedoeld morgenochtend 7.30 ur op 16 en 25 meter band.

Franse troepen veroverden Corsica. Hier ziet men hoe de bevrijders vol vreugde ontvangen werden.

BUITENLAND.

OVER DE KERSTBOODSCHAP VAN DEN PAUS.

De Kerstboodschap van Paus Pius XII tot de wereld wordt met belangstelling afgewacht hoewel men niet gelooft, dat zij van enige rechtstreekse invloed zal zijn op de oorlogvoerenden. De Heilige Vader zal op 25 December om 12.15 uur voor de zender van het Vaticaan spreken.

De „Nachrichten" van Bazel geloofde, dat de rede niet sensationeel zal zijn, doch waarschijnlijk als de vroegere Kerstboodschappen de strijdende landen wederom zal herinneren aan hun verantwoordelijkheid in de voortzetting van het conflict. De Paus zal te middernacht de H. Mis lezen. Deze zal ook worden uitgezonden. De grote activiteit van het Hoofd der Rooms Katholieke Kerk gedurende de laatste dagen deed nieuwe geruchten over vredesonderhandelingen ontstaan, doch deze werden ontkend door bevoegde kringen, die zeiden, dat al de pogingen van den Paus om te bemiddelen hebben gefaald en dat de meeste pogingen van het Vaticaan thans beperkt zijn tot liefdadig werk. (Aan de Italiaanse grens, (AP) 15.12).

DE CHINESE SUCCESSEN.

Het Chinese Hoofdcommando maakte belangrijke Chinese winsten in het rijstbouwland bekend. De Chinese strijdkrachten hebben de buitenwijken van drie belangrijke steden in Japanse handen bereikt: Lihsien aan de verkeersweg, welke van Tsjangteh leidt naar de havenstad Sjasi aan de Jangtse, en de steden aan het Tungtingmeer Ansiang en Nanhien. De overgebleven Japanse troepen ten Oosten van de stad Lili op 40 kilometer ten Noorden van Tsjangteh worden „meedogenloos in de pan gehakt". De Chinezen „vernauwen ook de ring om de vijandelijke resten" ten Zuiden van Itu, een havenstad aan de Jangtse ten Zuiden van Itsjang (Tsjungking, (AP) 15.12).

BOMBARDEMENTEN IN DE STILLE ZUIDZEE.

De Japanse radio meldde, dat Noordamerikaanse vliegtuigen verspreide aanvallen hebben gedaan op de eilanden Timor, Ceram en Ballale in het Zuidwestelijk deel van de Stille Oceaan en ook op het district van Wutsjang in Noord-China (New York, (AP) 15.12).

LUCHTAANVALLEN OP BIRMA DUREN VOORT.

Een communiqué uit het Hoofdkwartier van Admiraal Lord Louis Mountbatten in Zuid-Oost-Azië maakt melding van voortdurende bombardements- en beschietings-aanvallen in de afgelopen week door de Noordamerikaanse en Britse luchtstrijdkrachten op Japanse doelen in Birma. De Japanners antwoordden met twee aanvallen op Fort Hertz, een Noordamerikaanse basis in Assam. 14 Vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten; 18 werden beschadigd. Er worden 4 Geallieerde vliegtuigen vermist van de verrichtingen. De activiteit op de grond bleef beperkt tot patrouilleringen. (New Delhi, (AP) 15.12).

GEALLIEERD COMMUNIQUE VAN NOORD AFRIKA.

„Te land: Er werd verder voortgang gemaakt in de omgeving van Orsogna waar nog hardnekkige gevechten voortduren. Aan het front van het 5e leger werden vorderingen gemaakt tegen de vijandelijke stellingen en een belangrijke heuvel werd veroverd. De patrouilles zijn actief; zij nemen gevangenen en verkrijgen kostbare inlichtingen.

In de lucht: Zeer doeltreffend slagen zijn gisteren toegebracht aan de verbindingslinies door de Brennerpas toen een grote strijdmacht van geëscorteerde aanvallen deed op het viaduct van Innsbruck over de rivier de Avisio en op het spoorwegknooppunt te Bolzano. Tot de doelen van lichtere vliegtuigen behoorden bruggen, wegen en kanonstellingen op de grond in het gevechtsgebied en schepen voor de kust van Dalmatië. Zij vielen olie-tanks ten Zuiden van Kotor aan. Middelzware bommenwerpers deden aanvallen op Pontecorvo en lieten het vliegveld te Mostar goed bedekt door bominslagen en branden achter. 5 Vijandelijke vliegtuigen werden vernield. 4 Onzer toestellen worden vermist" (Algiers, (AP) 16.12).

MUSSOLINI IN ZIJN NIEUWE BAAN.

CABINET VAN IRAN AFGETREDEN.

Een bericht uit Teheran meldt, dat het gehele cabinet van Iran is afgetreden. De Sjah zal waarschijnlijk verzoeken aan Ali Soheily om een nieuw cabinet te vormen. Men gelooft, dat de nieuwe regering niet veel verschillen zal van de oude (Londen, (AP) 15.12).

VITTORIO MUSSOLINI TREEDT IN DE VOETSTAPPEN ZIJNS VADERS.

Vittorio Mussolini, die door de nazies wordt opgeleid voor de mogelijke taak om in de thans zeer kleine schoenen van zijn vader te stappen, werd benoemd tot hoofd der fascisten in Duitsland.

Een bericht uit Bazel in „La Suisse" van Génève meldde, dat de zoon van den vroegeren Duce aan het hoofd staat van ongeveer 300.000 arbeiders die onder het fascistische regime naar Duitsland werden gezonden. Sedert de capitulatie is het zenden van geld door deze arbeiders naar hun families in Italië stopgezet.

De berechting van de leden van de Grote Raad, die Mussolini afzetten, zou vandaag beginnen — naar men zegt te Verona. Maar wederom werd het uitgesteld. De reden die daarvoor werd genoemd in de „Corriere del Ticino" is dat Mussolini, die graag als „hoofdaanklager" wil optreden, ziek is. De ex-Duce heeft zich teruggetrokken van alle fascistische activiteiten. Er wordt gezegd, dat rechtszittingen nooit gehouden zullen worden (Bern, (AP) 15.12).

EEN EGYPTISCHE KONINKLIJKE TELG GEBOREN.

Een dochter werd geboren aan Koning Farouk en Koningin Farida van Egypte. Dit is de derde dochter van Farouk maar er is nog steeds geen opvolger voor de Egyptische troon, afgezien van den 70-jarigen Prins Mohammed Aly. (Cairo, (AP) 15.12).

CURAÇAO

CENSUUR OP „VRIJ" NEDERLAND.

Iemand vestigde onze aandacht op het feit, dat uit de nummers van „Vrij" Nederland regelmatig bladzijden uitgescheurd zijn, wanneer ze hier aankomen. Ook in het nummer van 23 October 1943 is dit weer het geval. De paginering springt van 396 op 399. Bij navrage bij andere abonnees bleek ons, dat deze bladzijden inderdaad overal uitgescheurd bleken; hier en daar zaten nog restjes van de uitgescheurde bladzijden in.

WIE IS DE GELUKKIGE?

1e prijs	14203
2e prijs	14869
3e prijs	111
4e prijs	9266

DE VERHOGING VAN OVERSCHRIJVINGSKOSTEN DOOR DE BANKEN IS GEEN PRIJSOPDRIJVING, ZEGT DE G.P.D.

De Gouvernementspersdienst schrijft: Naar aanleiding van een op de 24e September d.j. in de plaatselijke pers verschenen advertentie van de Maduro & Curiëls Bank N.V. en de Hollandse Bank Unie N.V., waarbij werd aangekondigd, dat per 1 October jl. de overschrijvingskosten en stortingskosten voor bedragen beneden ƒ 50,— zouden worden verhoogd en gebracht op ƒ 0,50, heeft de Gouvernements Accountantsdienst een onderzoek naar de wenselijkheid dezer verhoging ingesteld, waarbij bleek, dat de banken van beleggingen van rekening-couranthouders geen rentevoordelen genieten, noch in de laatste jaren hebben genoten, daar zij in de onmogelijkheid verkeerden deze bedragen te beleggen.

De kostprijs van de diensten besteed aan de overschrijvingen bedraagt volgens berekening van de Gouvernements Accountantsdienst thans ƒ 0.50. In de periode voorafgaande aan de 1e October 1943, toen de banken nog ƒ 0.15 per overschrijving berekenden, lag dit bedrag ver beneden de kostprijzen.

Thans nu het aantal overschrijvingen toeneemt, en de banken zich dus meer op deze dienstverlening zouden gaan toeleggen, ook al gezien de gestegen salarissen van het personeel, werd het wenselijk over te gaan tot verhoging van de kosten van overschrijving. Dit temeer, daar de rekening-courant houders hun crediteuren ook per chèque kunnen betalen, hetgeen slechts ƒ 0.05 aan zegelrecht kost, zodat haar cliënten door de verhoging niet gedupeerd zijn. Ook door de onmogelijkheid geschikt personeel te krijgen, wensten de banken haar bemoeiingen inzake overschrijvingen te beperken.

Daar de banken niet meer doen dan haar kostprijs voor de dienstverlening zonder enige winstberekening, aan de „overschrijvers" in rekening te brengen, kan het Gouvernement deze verhoging niet anders dan redelijk oordelen en is er hier dan ook geen sprake van prijsopdrijving.

P.B. 1942 No. 98 vermeldt nl.:

„Onder prijsopdrijving van de huur van goederen en het verrichten van diensten wordt verstaan een verhoging van de prijs, voor welke in het tijdvak daaraan voorafgaande geen redelijke grond kan worden aangetoond."

Ook ten aanzien van stortingen beneden ƒ 50,— berekende de Gouvernements Accountantsdienst, dat de banken niet anders doen dan haar kostprijs aan cliënten in rekening brengen. Het Gouvernement kan ook hier de verhoging niet onredelijk oordelen.

De klokken van de Sint Jozef kerk te Luik worden weggesleept door de Duitsers om gesmolten te worden tot kanonnen. België's beroemde klokken verdwijnen in de alles vernietigende smeltoven van de Duitse oorlogsmachine. Protesten van geestelijken en leken mochten niet baten.

Openbare Verkooping

Op Vrijdag, den 17den December 1943, te half tien des voormiddags, zullen ten overstaan van ondergeteekende, in het kantoor van „De Curaçaosche Hypotheekbank N. V." alhier, in veiling worden gebracht en aan de meestbiedende toegewezen:

1. het pand genummerd Trapsteeg 13 enz. en Hendriksteeg 8 en 10.
2. het pand genummerd Witteweg 73 enz. en Lopez de Morlastraat 6 en 8.
3. het pand genummerd Lopéz de Morlastraat 10, 12 enz. alle gelegen in de Willemstad, Over zijde.

Kijkdagen, 15 en 16 December d. j. van 3 tot 5 uur namiddags.

ADRES: Roodeweg 39, RENATA.

4. het landgoed, genaamd Bon Pais, meer bekend als Souax, in het 2de district, met alles wat er op gebouwd is, mits geen eigendom van derden.
5. het landgoed Weltevreden, meer bekend als Papaya in het 3de district, met alles wat er op gebouwd is, mits geen eigendom van derden,

alles behoorende tot de nalatenschap van wijlen den Heer J. Helmyr.

De tuinen kunnen te allen tijde worden bezocht.

De veilcondities liggen ter inzage van belanghebbenden ten kantore van ondergeteekende.

Curacao 11 December 1943.
2—2 H. J. Beaujon, notaris.

ALLERLAATSTE NIEUWS.

— Gemeld wordt, dat drie Russische colonnes opdringen naar Smyela uit het Oosten, het Noorden en het Zuiden. De laatste colonne dreigt de spoorlijn welke uit de stad leidt te zullen doorsnijden. De Duitsers voeren haastig versterkingen aan, waaronder Roemenen uit Odessa, in een wanhopige poging de steeds verslechterende situatie in de Dnjepr-bocht te redden.

— In de afgelopen nacht vielen Mosquito's van het Bommenwerpers zonder verlies doelen in het Westen van Duitsland aan.

— Tito's communiqué meldt, dat de linies der Partijgenoten moesten wijken onder de verpletterende druk van Rommels versterkte troepenmachten in Croatië en dat de oprukkende nazies elk dorp op hun weg plunderen en verbranden. Het communiqué zeide, dat de vijandelijke doorbraak werd tot stand gebracht door vijf colonnes van Duitsers en Ustasji's in de Kordun- en Baniya districten ten Zuid-Westen van Zagreb. In het naburige Lika-district sloegen de Joegoslavische verdedigers de aanvallen van Duitsers en Tsjetniks af; een Duitse colonne werd hierbij vernietigd.

— Het 8e leger heeft de weg tussen Ortona en Orsogna op drie plaatsen doorgesneden.

Berardi is veroverd. Sedert het begin van de slag om de Sangro op 27 November heeft het 8e leger 2000 gevangenen genomen.

— De Noordamerikaanse 14e luchtmacht in China heeft uitgebreide aanvallen gedaan op Japanse doelen in het Chinese rijstbouwland en op het vliegveld Gialan nabij Hanoi in Indo China.

— Hans Neubacher, Duits Delegaat Generaal voor de Balkan, is in de Hongaarse hoofdstad aangekomen. Men zegt dat dit bezoek iets te maken heeft met de stroming in Hongarije om om alle Hongaarse troepen uit Rusland terug te halen.

— Officieel werd in Washington bekend gemaakt, dat Duitse bommenwerpers op 2 December in de haven van Bari (Italië) 17 Geallieerde koopvaardijschepen in de grond geboord hebben. Ongeveer duizend personen werden gedood of gewond. De Duitsers boekten dit succes binnen enkele minuten. De defensies werden volkomen verrast.

DE HEER en MEVROUW

Daal — Pietersz

geven met blijdschap kennis van de geboorte van hun zoon

Andrew Reagan

15 December 1943.
St. Elizabeth Hospitaal.

De Chinese Wijsgeren.

Het verbeteren van zichzelf is het voornaamste aller dingen" leert Confucius.

„Het volk is in de Staat het voornaamste element", aldus Mencius.

De wapenen des geestes zijn altijd sterker.

Als eerste zien wij Confucius, die leefde van 551 tot 479 vóór Christus. Door hem is de Chinees zijn gehele leven lang als het ware zijn eigen ceremonie-meester. Want decorum speelt bij Confucius een gewichtige rol, daar het niet alleen uiterlijk vertoon, maar om zo te zeggen physieke discipline of lichamelijke zelfbeheersing is.

Evenals volgens Plato moet ook volgens Confucius de Vorst tevens een wijze zijn: hij moet trachten Yao en Sjun na te volgen en het levende voorbeeld te zijn voor zijn volk.

De basis van de leer van Confucius wordt gevormd door de **„Vijf classieken"** en de **„Vier Boeken"**.

Een der „Vijf classieken" is het „Boek der Veranderingen" of „Tsjing" een voor oningewijden duister werk betreffende het Yin-Yang-principe. Yin wordt meestal vertaald door het vrouwelijke of negatieve principe en Yang door het mannelijke of positieve beginsel. Dit Yin-Yang symbool speelt een uiterst gewichtige rol in China en Japan.

In het hedendaagse Japan wordt dit oeroude Chinese orakelboek bij hoogst belangrijke staatsbeslissingen niet zelden met diepe ernst geraadpleegd.

De „Vier Boeken" zijn de „Loen Ju" (Analecten), de „Tsjung Yung" (Leer van het Midden), de „Ta Hsioh" (De Grote Leer) en de „Meng Tze" (De philosooph Mencius).

De verhevenheid van „de Grote Leer" en de consequente denkwijze van den groten Confucius moge uit de door Van Meurs even getrouwe als fraaie vertaling van de aanhef, blijken.

Het wezen van de „Grote Leer" houdt zich bezig met de verhevenste deugden, met de liefde tot het volk en met de volbrenging van het volmaakte.

Door zich een doel voor ogen te stellen, heeft de vorst vastheid; vastheid hebbende kan hij gerust zijn; gerust zijnde kan hij opmerkzaam zijn; opmerkzaam zijnde kan hij zijn taak volbrengen.

De levende wezens hebben oorsprong en einde, de dingen hebben begin en einde. Door kennis van de loop der dingen benadert men de waarheid.

Als men vroeger het land uitstekende weldaden wilde bewijzen, zorgde men eerst voor de regering van het rijk; om voor de regering van het rijk te zorgen, stelde men eerst orde op zijn familiezaken: om op zijn familiezaken orde te stellen, verbeterde men eerst zichzelf; om zichzelf te verbeteren, regelde men eerst zijn gevoelens; om zijn gevoelens te regelen, maakt men zich een eerlijke mening eigen; om zich een eerlijke mening eigen te maken, verwierf men zich eerst kennis; het verwerven van kennis berust op het onderzoek der dingen.

Door het onderzoek der dingen, verwierf de vorst zich kennis; kennis verworven hebbende, maakt hij zich een eerlijke mening eigen; zich een eerlijke mening eigen gemaakt hebbende, regelde de vorst zijn gevoelens; zijn gevoelens geregeld hebbende, verbeterde de vorst zichzelf; zichzelf verbeterd hebbende, stelde de vorst orde op zijn familiezaken; orde op zijn familiezaken gesteld hebbende, regeerde de vorst het rijk; het rijk regerende, bracht de vorst het land vrede.

Van den keizer af tot het volk gold hetzelfde. Allen beschouwen het verbeteren van zichzelf als het voornaamste. Berust hierop niet de gehele regering?

Het kwam toen nog niet voor, dat men veronachtzaamde hetgeen belangrijk en behartigde hetgeen onbeduidend was.

Aldus de aanhef van de „Ta Hsioh" van Confucius.

Is deze wijsheid niet van onmiddellijke toepasselijkheid op wat er thans geschiedt in het Verre Oosten op gans de hedendaagse geschiedenis der volken?

Is het geen wijsheid van eeuwige waarde, aanvaardbaar voor **elken** mens, die is van **goeden wille?**

Het werk „De philosooph Mencius" handelt over den grootsten leerling van Confucius, den democraat onder de Chinese denkers.

Als Mencius de democraat onder de Chinese Wijsgeren genoemd wordt, verdient hij dit ten volle, want zelden heeft een wijsgeer in welk land ook, op zo nadrukkelijke wijze de ereplaats aan het volk toegewezen.

„Het volk is in de staat het voornaamste element", zeide Mencius en het Latijnse „Vox populi, Vox Dei", heeft in het Chinees een waardig pendant: „de Hemel ziet zoals het volk ziet, de Hemel komt zoals het volk komt!" Mencius berispte herhaaldelijk koningen, die de „Vader van hun volk moeten zijn en geenszins een meester over slaven."

Men komt vaak beweren, dat de Chinees alle democratische ideeën aan het Westen en vooral aan Amerika zou hebben ontleend, maar wie dit beweert, kent de juiste toedracht niet.

Aan geestelijke wapenen hadden de Chinese revolutionnairen in 1911, dank zij Mencius, heus geen gebrek!

Een oudere tijdgenoot van Confucius was Lao Tze. Men weet heel weinig van zijn leven, doch zijn onsterfelijk boek de „Tao Teh Tsjing" is één van de kostbaarste geschenken van China aan de wereld.

Lao Tze was de verkondiger van de deemoed en de nederigheid. Niets is op de aarde zachter en zwakker dan het water, en toch is er niets dat het overtreft in het breken van wat hard is. Het harde en sterke moet ten slotte wijken voor (het schijnbaar) zwakke. De pasgeborene is week en zwak, maar als de mensen sterft, is hij stijf en hard; als het gras en de bomen ontspruiten zijn zij soepel en teer, als zij sterven, worden zij pas droog en hard.

Zo is het zachte en het deemoedige het beginsel van het leven en het harde en sterke het beginsel van de dood.

De weke tong wint het van de harde en sterke tanden, die alle zullen zijn uitgevallen als de tong nog blijft.

Hierin weerspiegelt zich de geest van China, die het passieve, het zachte prefereert boven het harde en het geweld uit den boze acht, en het schijnt alsof de historie het Chinese volk gelijk geeft; hoevele malen is China met geweld „onderworpen" en altijd zijn de overwinnaars ten slotte van binnen uit door de Chinese cultuur overwonnen.

De wapenen des geestes zijn altijd sterker gebleken dan materieel geweld; zij zijn onzichtbaar en veroveren slechts de ziel even ontastbaar als zij zelven.

De leer van Lao Tze toont in menig opzicht overeenkomst met het Boedhisme en de invoering van het Boedhisme in China zou misschien niet zo gemakkelijk hebben kunnen plaats hebben als het Taoïsme daartoe niet de weg had bereid.

De invloed van het Taoïsme en Boedhisme is duidelijk te merken in de Chinese kunst.

Een ander merkwaardig Chinees wijsgeer uit de Tsjou dynastie is Mo Tze of Micius, die algemene mensenliefde predikte en luxe naast bittere armoede als misdaad bestempelde.

Kleine diefstallen worden terecht veroordeeld, aldus Mo Tze, doch tegen roof in het groot, diefstal van gehele grondgebieden, is men geneigd terug te krabbelen.

Is dit niet even onlogisch als de man, die een zwart stipje zwart, doch een grote zwarte plek wit noemt?

Men moet het kind bij zijn naam noemen en diefstal in het groot niet door euphemisme met de mantel der huichelarij bedekken.

Zelfs al had Mo Tze in onze verlichte tijd geleefd hij zou nog te vroeg geboren zijn!

Tot slot zij nog een wijsgeer uit de Tsjou dynastie genoemd en wel Hsun Tze.

Was Meng Tze democratisch gezind, Hsun Tze daarentegen plaveide de weg voor de autocratie van Sjih Hwang Ti.

De Tsjou dynastie is het belangrijkste tijdvak in de geschiedenis van de Chinese philosophie (Tsjou betekent wijsbegeerte).

De Tsjou dynastie schonk China echter ook zijn meest bekende strateeg en wel Sun Tze of Sun Wu, die omstreeks de vijfde eeuw vóór Christus leefde en wiens werk over krijgskunde tot in onze eeuw nog zijn invloed doet gelden!

„MUZIEK AMBASSADEUR".

Enrique Madriguera, bandleider, ontving een oorkonde, getekend door 21 Ambassadeurs van de Latijns Amerikaanse landen in Washington, waarin hem de titel werd toegekend van „Muziek Ambassadeur van Amerika".

DE DOMINICAANSE MIS—XII.

De Vredesgedachte in de H. Mis.

De Pateen symbool van vrede.

Sanctus en Agnus Dei gaan elk vooraf aan een Hoogtepunt.

VAN PATER NOSTER TOT COMMUNIE — II.

De Pateen wordt het instrument van de Pax-ceremonie.

Thans rust op ons de taak het bewijs te leveren van de machtige invloed der Pax-ceremonie.

Beginnen wij wederom bij het Embolisme. Daaronder grijpt, gelijk wij reeds meldden, een ceremonie met de pateen plaats. Primair is in deze ritus enkel de overreiking der pateen, nodig bij de Communie van den priester. Secundair moet men dan noemen het stellen dezer handeling in de dienst der Paxceremonie. Hoe ging dat in zijn werk?

Bovenal zag men in de pateen een vredesinstrument. Die verheven betekenis erlangde de pateen, wijl zij het Corpus Christi van oudsher — en na nog in de Romeinse Ritus — tot **rustplaats** dient na de Broodbreking. Daarenboven werden de Species der communicanten vroeger erop neergelegd. Niet uit de pyxis doch van de pateen deelde de priester de Heilige Communie aan de gelovigen uit. De pateen, rustplaats der Hostie, gold dus in de symboliek als het Eucharistisch vredes-instrument. Rust en vrede en vereniging zijn verwante begrippen, welke in de Voorbereidingsgebeden op de Heilige Communie gedurig terugkeren.

Nu werd, gelijk wij zagen, onder het Offerdeel der Mis de pateen van het altaar verwijderd. Bij de Communie had de priester ze weer nodig — en wel vóór de Broodbreking — derhalve moest ze hem op een geschikt ogenblik overgereikt worden. En welk moment leent zich daartoe beter dan het tijdstip waarop de priester bidt: „da propitius pacem"? Die eerste ontmoeting van priester en Vredes-Symbool drijft den celebrant tot enige liefdesuitingen jegens dit laatste. Hij bekruist zich met de pateen en drukt daardoor de bede uit, dat hij de vrede ons aan het Kruis verdiend, moge verwerven. Hij drukt een kus op de pateen, als wilde hij zich met de vrede des Heren verenigen en deze in zich opnemen. Men ziet uit dit ritueel, hoe het overreiken der pateen een van de Pax-ceremonie doordrongen en daarmede gekleurde plechtigheid geworden is.

De Pax verdrong de ceremonie van de broodbreking.

Met de Broodbreking wist de Pax weinig raad. „Pax" zegt verenigen, „breking" roept scheuring voor de geest. De Fractio Panis, een voorname ritus, door de Bijbel in de geschiedenis van het Laatste Avondmaal vermeld, werd door de Pax-invloed bijkans doodgedrukt, hoewel zij nog in de 8e eeuw een ceremonie van grote pompe was. De Fractio moest verhuizen naar het einde van het Embolisme, waar zij — wonder boven wonder voor een zo voorname, oude ritus — zonder toepasselijke formule terloops voltrokken wordt, losgescheurd van het bij haar behorende en haar betreffende Agnus Dei-gezang. Boven de Kelk wordt de breking der Hostie voltrokken om mogelijk afspringende of afkruimelende partikels voor profanatie te bewaren.

Alsnu volgt met veel staatsie de eigenlijke Pax-ceremonie, het besluit van het Offer. Luide zingt de priester de zegenformule: „De vrede des Heren zij immer met U", en tegelijk vormt hij met een Hostie-partikel drie kruisjes boven de Kelk.

Bij de zegenwens **„Pax Domini etc."** hield oudtijds als het ware zienderogen het tweede deel der Mis, het eigenlijke Offer, op. Volgens Ordo Romanus I verliet daarna de Paus het altaar en begaf hij zich naar zijn cathedra.

De Pax-formule is derhalve een soort afscheidsgroet na het eigenlijke Offer. „Hiermede" zegt Paus Benedictus XIV „groet de celebrant het volk, doch hij keert zich niet tot de gelovigen, dewijl hij met de Broodbreking bezig is." De drievoudige bekruising van het Heilige Bloed met een Hostie-partikel dateert uit latere tijd. Algemeen schijnt zij eerst geworden te zijn in de 13e of 14e eeuw. De drievoudige bekruising is vermoedelijk een Trinitarische zegen, waardoor te kennen gegeven wordt, dat het kruis ons door de Eucharistie de vrede brengt.

Met het **Agnus Dei** vangt een groep ceremonies en gebeden aan, welke wij de meer onmiddellijke voorbereiding op de Communie willen noemen, in tegenstelling met de meer verwijderde, beginnend bij het **Pater Noster.**

Het „Agnus Dei" een echo van het „Sanctus".

Wij noemen deze groep een eenheid. Inderdaad hebben de ceremonies eigenaardigheden gemeen. De beden richten zich voortaan onmiddellijk — niet meer tot den Hemelsen Vader — doch tot zijn Goddelijken Zoon, den Offeraar en de Offerspijze onzer altaren. Ook hebben zij een meer intiem karakter, wijl de priester meermalen voor zich zelf bidt.

Wij zouden deze groep ook kunnen vergelijken met een pendant noemen van de groep, onmiddellijk de Consecratie voorafgaande. Het drievoudige Sanctus bidden diaken en subdiaken met den priester mee, staande op het altaar-planum, het gezicht naar elkander gericht. De acolieten nemen dezelfde houding en eendere stand aan vóór de altaartrappen. Datzelfde zien wij bij het **Agnus Dei** gebeuren in de ritus der Dominicanen. Na het **Sanctus** daalt de diaken van het altaar neer om den subdiaken de pateen toe te vertrouwen; na het **Agnus Dei** zien wij datzelfde gebeuren om den subdiaken de pateen of het pax-tafeltje toe te vertrouwen voor de vredeskus. Verder in beide delen: stille gebeden, kruistekens en enige manipulaties met de Hostie. Eindelijk lopen beide uit in één hoogtepunt: het eerste deel in de Consecratie, het tweede in de Communie.

Nog even roepen wij de volgorde der onderdelen van de bewuste groep in het geheugen terug. In de Dominicaanse Mis volgt op **Pax Domini** onmiddellijk het **Agnus Dei**, daarna de Commixtio, het gebed **Haec sacrosancta**, de vredeskus en de formule **Domine Jesu Christe.** Deze volgorde werd in de Middeleeuwen veelal in acht genomen.

Bij de onderdelen dezer groep dienen wij even stil te staan.

Op de eerste plaats vraagt het **Agnus Dei** onze aandacht.

Zoals boven gezegd, behoort dit gebed eigenlijk bij de Broodbreking. Niet alleen heeft men het daarvan gescheiden, doch men heeft een zekere vrijheid het schriftuurlijk slot: „ontferm u onzer" gewijzigd in: „geef ons de vrede". Daardoor was **Agnus Dei** een vredesformule geworden. Boven beweerden wij, dat de Pax-ceremonie niet alleen te voren zich liet gelden, doch ook nawerkte. Hier hebben wij een bewijs ervan.

Daarna geschiedt bij de Dominicanen, onmiddellijk aan het **Agnus Dei** aansluitend, de Commixtio of Verenigging van het Heilig Lichaam en Bloed. De Commixtio duidt op de eenheid der Oblata. De twee Eucharistische delen, ofschoon mystiek gescheiden, zijn in werkelijkheid één Offer, één Offermaal, één Sacrament. Bij uitstek past de ceremonie in de vredes-sfeer door de Pax-ritus in dit deel der Mis geschapen.

Veel verbreid was in de Middeleeuwen de formule **Haec sacrosancta** in de redactie, gelijk de Dominicanen die bezitten. In tal van oude Missalen treft men ze aan — misschien wel in de meeste.

Het met genoemd gebed concurrerende: „Fiat commixtio et consecratio" werd met een kleine wijziging door Pius V opgenomen in het Missale Romanum.

Straks zullen wij nader treden in de vredeskus, welke hier ter plaatse in de Dominicaanse Mis voorkomt.

Eindelijk dienen wij nog te vermelden het schone gebed **Domine Jesu Christe.** In middeleeuwse missalen ontmoeten wij vlak vóór de Heilige Communie een reeks gebeden voor de particuliere devotie der priesters. Talrijk en verscheiden als de sterren des hemels: met dit Bijbel-woord zijn ze het best getekend. De Romeinse ritus is er niet van misdeeld. De daarin opgenomen gebeden stammen uit Middeleeuwse Codices van midden Italië.

Soberheid der Dominicaanse voorbereiding.

De Dominicanen bezitten slechts één enkel voorbereidingsgebed **Domine Jesu Christe.** Hierin stemmen zij overeen met de beste Ordines van vóór Trente. Micrologus (11e eeuw) en Radulph de Rivo (15e eeuw) kennen geen andere. Ofschoon dit gebed eerst in de 11e eeuw als Communie-formule opduikt, moet het — wat gedachtengang betreft — zeer oud zijn. Immers, het herinnert sterk aan een gebed vóór de Communie uit de Byzantijnse Liturgie.

Al bezitten de Predikheren voor de Communie minder gebeds-formules, daarom is hun gebed noch korter noch minder vurig. Uitdrukkelijk immers schrijft ter plaatse hun Caeremoniale (No. 1262), evenals dat der Karthuizers, een „brevis oratio mentalis" voor Wat er aan de lengte van het mondgebed moge ontbreken, wordt hier door het contemplatieve element ruimschoots aangevuld.

Op het einde dezer beschouwing gekomen dringt zich een merkwaardig gegeven aan ons op.

Alvorens hierin te treden, vragen wij den lezer in de geest de Fractio te elementen oorspronkelijk voor elkaar bestemd en nog in Ordo Romanus I nauw met elkaar verbonden.

Wat vinden wij dan? Dat in de Dominicaanse Mis het Communiritueel nog vasthoudt aan de grote lijnen der oude Joodse broodbreking. Aan deze gingen oudtijds een Berakka of lofzegging vooraf, daarna volgde de broodsbreking, het dopen der bete in een vloeistof o.a. de Charoseth. [1]) tenslotte de nuttiging. Datzelfde verloop vinden wij in het derde deel der Dominicaanse Mis, met dien verstande echter, dat hier de oud-Joodse handelingen verheven, gekerstend en eucharistiseerd zijn.

Daarenboven is elke handeling door een gebed begeleid. De simpele opsomming der verschillende elementen staaft onze bewering: **Pater Noster** met Embolisme, Fractio met **Agnus Dei,** Commixtio met Haec sacrosancta, Communie met **Domine Jesu.** Een ieder vallen hier terstond op de klare indeling en eerbiedwaardige ouderdom van dit ritueel.

[1]) De Charoseth is de klei-kleurige saus, waarin gedurende de Joodse Paasmaaltijd, waar de tafelgewoonten der ouden, de spijzen gedoopt werden (S. Ph. de Vries, Joodse riten en Symbolen, blz. 225).

WERELDNIEUWS

TSJECHISCH VIOLIST FRIEDMAN SPEELT IN HAITI.

Teun Don schrijft ons:

Emil Friedman, een Tsjechische vluchteling sinds de Nazies Tsjechoslowakije binnenrukten, heeft op 1 December jl. een grandioos concert gegeven in het grote theater „Rex", Hij werd op de piano begeleid door Teun Don.

Toen de invasie van Tsjechoslowakije begon, vluchtte Emil Friedman over Polen, Finland en Zweden naar Engeland. Achtereenvolgens was hij in Egypte, in Nederlands Oost-Indië en tenslotte in Curaçao, waar hij dan ook ogenblikkelijk in Hotel Centraal werd vastgehouden. Ondanks deze vasthouding is hij toch niet bitter gestemd tegen de Curaçaose autoriteiten, die immers door hun vriendelijke houding hem zeer ter wille waren. Vooral de Heer Carl F. Gronemeijer, Rudolf F. W. Boskaljon en Colonel Willem A. van der Beek maakten zijn arrest tot een dragelijke. Verschillende malen woonde Emil Friedman ook de repetities bij van het Curaçao's Philharmonisch Orkest.

De laatste twee jaren woonde Friedman in Santo Domingo, waar hij door middel van den Tsjechoslowaksen Ambassadeur in Washington onlangs benoemd werd tot cultureel attaché van de Tsjechische Ambassade. Door deze benoeming, waaraan een diplomatiek paspoort verbonden is, kan Friedman nu overal concerten geven. Zijn doel is met zijn kunst de Tsjechische propaganda te dienen. Binnenkort vertrekt hij naar Mexico en naar Cuba.

Het concert in theater „Rex" werd door den President van Haiti en talrijke vooraanstaanden bijgewoond en werd een groot succes.

MUSSOLINI'S VAL EN BELGIË.

Volgens uit bezet België ontvangen inlichtingen, hebben de val van Mussolini en de capitulatie van Italië onder de Duitse troepen onverwachte reacties teweeggebracht.

„Des te beter", zeiden vele soldaten, „weldra zullen wij verslagen zijn en terug naar huis kunnen gaan."

De Hitleriaanse jeugd alleen gelooft nog in de eindoverwinning van Duitsland.

BELGISCHE REACTIE.

Het bombarderen der Duitse nijverheidssteden maakt diepe indruk op het moreel der bezettingstroepen in België.

Te Hasselt heeft een Duitse spoorwegambtenaar zijn post verlaten om zich naar Hamburg te begeven van waar hij over zijn familie geen nieuws meer heeft vernomen.

Te Marche-en-Famenne (Belgisch Luxemburg) heeft een Duits soldaat zich in volle straat een kogel door het hoofd gejaagd, terwijl de Geallieerde bommenwerpers de streek overvlogen op weg naar Duitsland.

De dag van de val van Mussolini hebben de soldaten van het garnizoen van Luik zich bedronken. Een honderdtal onder hen werd in de gevangenis opgesloten.